– jis galėjo susidaryti atsitiktinai ant šukės patekus kad ir nedideliam fliusų (lydumą skatinančių medžiagų – šarminių metalų arba švino oksidų) kiekiui. Jurbarko krosnys ypatingos tuo, kad jos sumūrytos ne iš įprastų plytų, o iš akmenų (granito riedulių), juos surišant neįprastos sudėties (jame gausu kapotų šiaudų) skiediniu.

2006 m. Jurbarko dvarvietės teritorijoje archeologinių tyrimų metu surastas gamybinis centras galėtų būti priskiriamas Jurbarko senajam miestui.

THE KILNS AT THE JURBARKAS MANOR SITE

At the request of the Antanas Giedraitis-Giedrius Gymnasium in Jurbarkas, a field evaluation was made in May 2006 at a sports complex construction site (in an area of 2850 m^2). A total area of 92 m^2 was excavated at the planned construction site on the grounds of Jurbarkas manor using test pits and about 400 finds were discovered, the majority of which consisted of thrown household pottery sherds fired in a reduction atmosphere and dating to the 17th–19th centuries.

In the autumn of 2006 the full excavation of an area of 1456 m^2 was conducted at this site. A cultural layer 0.3–1 m thick was discovered throughout the territory and over 20 000 finds characteristic to Modern age settlements and dating to the 2nd half of the 16th–20th centuries were collected. The majority of the finds are from the late 16th–17th century. 3 pottery kilns (Figs. 1–4) were found in trenches 10, 11, and 13. These kilns are special in that they are not made of ordinary brick but of stones bound with a mortar with an unusual composition (a large chopped straw content).

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI KALVARIJŲ G. 2 VILNIUJE

Saulius SARCEVIČIUS, Linas KVIZIKEVIČIUS

2006 m. Vilniuje, Kalvarijų g. 2 numatomose komunikacijų tiesimo vietose atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai, kurių metu kiemo V bei P dalyje iškasti septyni šurfai (1–7). Bendras tirtas plotas – 38,75 m^2. Mechanizuotu būdu tiesiant komunikacijas, šiame objekte taip pat atlikti archeologiniai žvalgymai (tranšėja 1), žvalgytas 43,2 m^2 dydžio plotas.

Žvalgomųjų tyrinėjimų metu įvairialaikių perkasimų nesuardytose vietose fiksuotas 0,2–1,3 m storio kultūrinis sluoksnis. Perkasimų vietose fiksuotas iki 2,3 m storio kultūrinis sluoksnis, datuotinas XVII a. antrąja puse (?) / XVIII a. – XX a.

Kiemo PR dalyje ankstyviausi kultūriniai sluoksniai siekia XVIII/XIX a. ribą (šurfai 1, 2). Čia aptiktos šio laikotarpio mūrinio statinio pamatų liekanos. Pamatai mūryti iš akmenų bei klasicistinių plytų. Pastatas buvo orientuotas ŠV–PR kryptimi. Šurfuose 1 ir 2 atidengtos statinio ŠR ir PV sienos. Pastato plotis turėjo būti apie 5,5 m. Iš lauko pusės šalia mūro buvo 0,6–0,9 m pločio nuogrindos.

Šurfe 3 aptiktas apardytas palaidojimas (*kapas 1*). Šis kapas priskirtinas 2004 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu aptiktų kapų grupei (žr. *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 245) ir yra su jais vienalaikis. Šalia kapo,

1 pav. Vilnius, Kalvarijų g. 2. Bronzinio apkalėlio fragmentas. *S. Sarcevičiaus nuotr.*
Fig. 1. Vilnius, Kalvarijų St. 2. Fragment of bronze ornament.

duobės įkasime, rastas bronzinio apkalėlio fragmentas (1 pav.). Kapinių chronologija lieka ne visai aiški. Greičiausiai jas reiktų datuoti XVII a. antrąja puse, kai ši teritorija dar nebuvo užstatyta bei užimta amatininkų, kurie čia pasirodė XVII/XVIII a. riboje. XVIII/XIX a. sankirtoje teritorija užstatyta namais, taip pat ir mūriniais. Urbanizacijos metu apie kapines buvo užmiršta, todėl jos buvo po truputį naikinamos. Tai įrodo ir rastas palaidojimas. Šurfe 3 kapas atidengtas vos 20 cm gylyje, iškart po asfalto ir skaldos sluoksniais. Tai rodo, kad tiriamoje vietoje buvo atliekami žemės niveliavimo darbai, kurių metu nukastos žemės. Panašu, kad šie reljefo lyginimo darbai vykdyti XIX–XX a., t. y. reljefas buvo niveliuojamas palaipsniui, priklausomai nuo esamos teritorijos užstatymo intensyvumo. Paskutiniai niveliaciniai darbai greičiausiai buvo susiję su kiemo pravažiavimo įrengimu XX a. pirmojoje pusėje. Šių darbų pėdsakai fiksuoti visuose kastuose šurfuose.

Šurfe 7 atidengtos degimo krosnies liekanos (2 pav.). Krosnis buvo orientuota PR–ŠV kryptimi. Bendras jos ilgis – 5,1 m, plotis – 1,8–1,9 m, išlikęs aukštis – 0,8–1,2 m. Pakura buvusi PR pusėje. Krosnis buvo įgilinta iki 1,2 m. Jos sienos mūrytos lauko akmenų eilėmis, tarpai išlyginti plytų nuoskalomis, tvir-

2 pav. Vilnius. Kalvarijų g. 2. Bendras degimo krosnies vaizdas iš P pusės. *S. Sarcevičiaus nuotr.*
Fig. 2. Vilnius. Kalvarijų St. 2. General view of the kiln from the S.

tinta moliu. Sienos buvo 25–40 cm storio. Sprendžiant pagal išlikusias arkų padų liekanas, degimo kameroje turėjo būti šešios arkos. Jos buvo 32 cm pločio, angos aukštis – 55 cm. Krosnis buvo kelis kartus taisoma, ji naudota XVII a. pabaigoje – XVIII a. pirmojoje pusėje. Kaip tik šiuo laikotarpiu buvo vykdomi Šv. Rapolo bažnyčios bei vienuolyno statybos darbai. Manytume, kad krosnis atspindi šios bažnyčios statybos laikotarpį. Krosnis buvo daugiafunkcinio naudojimo – joje buvo išdegamos tiek kalkės, tiek ir statybinė keramika (kalkakmenių ir deformuotų čerpių duženų aptikta krosnyje bei jos aplinkoje).

Šurfe 6 fiksuoti degtų kalkių duobės kontūrai, o šalia – statinio pamatų fragmentai. Duobė ir statinys yra vienalaikiai, datuotini XVIII a. pirmąja puse. Manytume, kad jie yra vienalaikiai degimo krosniai.

Archeologiniai žvalgymai (tranšėja 1) atlikti šalia pastato Kalvarijų g. 2 P korpuso, tranšėjos komunikacijoms pratiesti vietoje. Tranšėja mechanizuotu būdu kasta nuo korpuso ŠV galo iki Šv. Rapolo bažnyčios Š sienos. Bendras jos ilgis – 24 m, plotis – 1,8 m, projektinis gylis – 1,5 m. Įžemis nepasiektas. 0,82–1 m gylyje fiksuotas XX a. 3–4 dešimtmečiais datuotinas akmenimis grįstas kiemo paviršius. Šv. Rapolo bažnyčios statybos laikotarpio pirminis žemės paviršius fiksuotas 1,22 m gylyje (H_{abs} 102,42 m). Bažnyčios pamato banketė fiksuota 1,5 m gylyje (H_{abs} 102,14 m).

FIELD EVALUATION IN VILNIUS AT KALVARIJŲ ST. 2

In 2006 field evaluation (38.75 m^2 were excavated) and field survey (43.2 m^2 were surveyed) were conducted in Vilnius at Kalvarijų St. 2. The earliest cultural layers in test pits 1 and 2 reach the turn of the 19th century. The remains of the foundation from a brick structure from that period were discovered at this location (Fig. 1). In test pit 3 a disturbed burial from the second half of the 17th century was discovered. In test pit 7 the remains of a kiln were unearthed (Fig. 2). The kiln was used in the late 17th – first half of the 18th century, probably during the construction of the Church of St. Raphael and the monastery. It was used to burn lime and fire construction pottery. In test pit 6 the contours of a burnt lime pit and the fragments of a structure's foundation were recorded.

VINGRIŲ ŠALTINIŲ APLINKA VILNIUJE

Saulius SARCEVIČIUS, Linas KVIZIKEVIČIUS

2006 m. buvo atliekami žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai Vilniuje, buvusių Vingrių šaltinių versmių aplinkoje. Tyrinėjimai vyko teritorijoje, kurioje planuojami kvartalo rekonstrukcijos darbai.

Vingrių šaltiniai yra priemiestyje, buvusiame už Trakų vartų. Priemiestis apėmė dabartinius 28B, 94, 95 kvartalus, iš dalies – 92A ir 93B kvartalus. Teritorija, apimanti dabartinius 90, 91, 92A (dalį), 92B, 93A, 93B (dalį) kvartalus, dažniausiai siejama su garsiaisiais Vingrių šaltiniais. Kartais minima čia buvus pranciškonų valdas (nuomojami pastatai ir daržai). Šaltinius, kaip valdą, teikiančią di-